

כד ע"ב-כה ע"א. אין שריפת קדשים ביום טוב

משנתנו

אין מדליקין (נרות של שבת) בשמן שריפה (שמן של תרומה שנטמא - שאסור באכילה ומצווה בשריפתו, שלא יכשלו באכילתו. כג ע"ב) ביום טוב (שחל להיות בשבת)

הטעם שאין שורפים תרומה שנטמאה ביום טוב, משום שאין שורפים קדשים שנטמאו ביום טוב.

הטעם שאין שורפים קדשים שנטמאו ביום טוב:

חזקיה: [בקורבן הפסח] "ולא תותירו ממנו עד בקר, והנותר ממנו עד בקר באש תשרפו" (שמות יב, י) - "עד בקר" השני מיותר, ובא ללמד: אסור להותיר מהקורבן עד הבוקר הראשון, ושורפים את הנותר עד הבוקר השני של חול המועד. מכאן נלמד שחובת השריפה (פסח/קדשים) לא דוחה יום טוב.

אביי: [בקורבן מוסף של שבת] "עלת שבת בשבת" (במדבר כה, י) - מותר בשבת להקריב עולה של שבת, אבל אסור לשים על המזבח שיוקטרו בשבת איברי הקורבנות שנשארו מיום חול. וכן אסור ביו"ט להקטיר את איברי קורבנות קודם יו"ט (וכ"ש שאם נידחת עבודת המזבח - הקטרת אימורים, שתידחה ביום טוב סתם שריפה של קדשים פסולים).

רבא: [ביום טוב ראשון ואחרון של פסח] "אך אשר יאכל לכל נפש, הוא לבדו יעשה לכם" (שמות יב, טז) - "הוא" מיותר ובא ללמד שביום טוב מותר להכין אוכל נפש, אבל אין להכין כלים שמשמשים להכנת אוכל (סכין, תנור וכדו'). "לבדו" מיותר ובא ללמד שביום טוב מותר להכין אוכל נפש, אבל אין למול תינוק שעבר את יום השמיני ללידתו (שאלמלא הפסוק היינו לומדים מק"ו שימולו את התינוק). מכאן למצווה שאינה בזמנה (מילה/שריפת קדשים) שאינה דוחה יום טוב.

רב אשי: [ימים טובים כדו' שבועות, ראש השנה, סוכות] "כל מלאכת עבודה לא תעשו... שבתון זכרון תרועה... כל מלאכת עבודה לא תעשו... ביום הראשון שבתון, וביום השמיני שבתון" (ויקרא כד, כא-לט) מכאן נלמד שיש מצוות עשה לשבות ביום טוב, וכן מצוות לא תעשה מלאכה ביום טוב, ואין מצוות עשה (שריפת הקדשים) תדחה לא תעשה ועשה (של יו"ט)¹.

שבת קלב ע"ב

א. מילה לא בזמנה דוחה צרעת שעל הבר, ומלים.
ב. אסור לכהן לקוץ את צרעתו ולעבוד במקדש, מכאן שצרעת דוחה את עבודת הקורבנות.
ג. עבודה הקורבנות במקדש דוחה את השבת.

מילה לא בזמנה < צרעת < קורבנות < שבת.
מכאן בק"ו מילה לא בזמנה דוחה את השבת.

1 - רש"י (ד"ה "ואין עשה") מקשה, הרי רב אשי אסר את פעולת השריפה הקדשים ביום טוב (משום עשה ולא תעשה של יום טוב), ולפי שיטתו מדוע ייאסר לשרוף גם תרומה ביום טוב (שהרי עיקר לימודנו אודות שריפת קדשים ביו"ט, היה כדי ללמוד אודות שריפת תרומה ביו"ט), והרי מותר ליהנות משמן תרומה שנשרף (כדו' בישול) ונתיר ביום טוב להשתמש בשריפת תרומה שנטמאה? או במילים אחרות, קדשים שאסור ליהנות משריפתם ביום טוב, שריפת הקדשים היא גרידא פעולת שריפה שתיאסר, אבל תרומה שמותר ליהנות משריפתה ביום טוב, שריפת התרומה היא כדין שאר בישול אוכל נפש - מדוע שייאסר לרב אשי? מכיוון שקדשים נאסרו בשריפתם ביום טוב, לא תצא שריפת תרומה מן כלל זה.